

PROGRAMAJÁNLÓ

— 2020 —

FEBRUÁR-JÚNIUS

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI

KHEK

ÉS EMLÉKEZET KÖZPONT

Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény és Emlékezet Központ

Központi iroda:

🏠 1165 Budapest, Veres Péter út 155-157.

☎ +36-1-604-83-42

✉ szervezo@helytortenet16.hu

🌐 www.helytortenet16.hu

📘 Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény és
Emlékezet Központ

Helytörténeti Gyűjtemény:

Kutatóterem ☎ +36-1-604-83-91

✉ kutato@helytortenet16.hu

Nyitvatartás:

Hétfő - csütörtök: 9:00 — 16:00 óráig

Péntek: 8:00 — 14:00 óráig

Kedves Kertvárosiak! Kedves Látogatóink!

Ez az esztendő nem csupán intézményünk életében játszik jelentős szerepet, hanem meghatározó az összmagyarság történetében is. Fájó szívvel emlékezünk meg ebben az évben a magyar nemzetet igazságtalanul sújtó, ezer éves országunkat jogtalanul szétszabdalo, megcsonkító trianoni békediktátum elfogadásának századik évfordulójáról. Azonban a jogos sérelmek számontartása egyben arra sarkall bennünket, hogy még szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat az immár határon túlra szakadt testvéreinkkel, akik a magyar nemzet szerves részét képezik. Ez az indoka annak, hogy 2020. évi programjainkat a Nemzeti Összetartozás Éve jegyében szervezzük meg. A februári rendezvényünk az elszakított területek (Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Délvidék, Őrvidék) kultúrkincséből merít. Az emlékévként XVI. kerületi központi ünnepségét a Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ rendezi meg 2020. június 4-én. Intézményünk, a Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ életében is kerek évfordulókat ünnepelünk. Ebben az évben húsz éve annak, hogy Lantos Antal vezetésével megkezdődött a rendszeres helytörténeti kutatás, és tíz éve kapott állandó helyet a Helytörténeti Gyűjtemény. A két évforduló tiszteletére az első negyedévben átrendezzük az állandó kiállításunkat és létrehozuk a kutató-könyvtárat, az év második felében pedig megtartjuk a Lantos Antal kutatóterem névadó ünnepségét.

Budapest, 2020. február

Villányi Péter
intézményvezető

Helytörténeti Füzetek

„Az 1990-ben indult Kertvárosi Helytörténeti Füzetek sorozat 2020-ban túljut a bűvös 50. sorszámmon. Kiadványainkban folyamatosan kutatjuk tágabb otthonunk, a XVI. kerület és elődtelepülései történetét. Cinkota, Mátyásföld, Sashalom, Rákosszentmihály, Árpádföld közigazgatását, kultúráját, sportját, egyházi életét, építészeti, művészeti és fényképészeti emlékeit kerestük meg, gazdagon illusztrált kötetekben tártuk az érdeklődő olvasók elé.” – Széman Richárd helytörténeti kutató

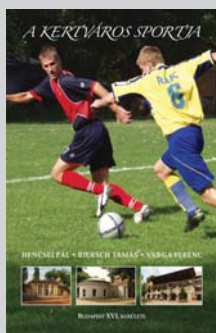
A következő években a XVI. kerület 1950 utáni életét dolgozzuk fel a sorozatban.

A Helytörténeti Füzeteken túl (melyek már régen túlnőttek a füzet elnevezésen) három reprezentatív albumot is kiadtunk a kerület építészetről, térképeiről és neves sportolóiról.

Kiadványainkról bővebb információt a következő oldalon talál: www.helytortenet16.hu.

A kötetekbe személyesen is beletekinthet a Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény könyvtárában, ahol meg is vásárolhatja azokat. További lehetőség kiadványaink megvásárlására a Budapest XVI. kerületi Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodájában van (1163 Bp., Havashalom u. 43.).

Legújabb albumunk

5400 Ft

Legújabb kiadványunk

1500 Ft

Előkészületben: **Árpádföld története**
Az Ikarus gyár története
Rákosszentmihály története II.

— Fizetés csak készpénzben. —

Programok 2020. I. félévben

Történelmi Gasztró – Kul – Türák

avagy

Kalandozások a régi ízek világában

...

Gasztronómiai klubestek

vetített előadásokkal, receptajánlásokkal,
gyakorlati ismeretek átadásával.

...

Minden hónap utolsó péntekén

17.30 – 19.00 óráig, az Írás-Kép Galériában

...

Tematikus esték:

- Római kori étkezés (január 31.)
- Magyar gasztronómia (február 28.)
- Valláshoz kapcsolódó ételek (március 27.)
- Liktáriumok világa (április 24.)
- Élvezeti cikkek a gasztronómia világából (május 29.)

...

A klubestek vezetője:

GÖNCZI MÓNICA gasztronómatörténeti kutató

...

Érdeklődni lehet

a gm.gasztronomiatortenet@gmail.com e-mail címen.

A klubestek díjmentesen látogathatók,
csatlakozni folyamatosan lehet.

Helyszín: KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI ÉS EMLÉKEZET KÖZPONT

1165 Budapest, Veres Péter út 155–157. • Tel.: +36 1 604 83 42

Honlap: www.helytortenet16.hu

Facebook: Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény és Emlékezet Központ

A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

A rendezvényekről kép- és hangfelvétel készülhet, melyek megjelenhetnek a világhálón és nyomtatott sajtóban is.

a QUALITICON filmstúdió bemutatja a

SZABADSÁG, HARC

című magyar történelmi kislétfélfilm

Sára Sándor emlékére

Rendező: Sára Balázs

Írta: Csáji László Koppány és Gueth Ádám

Főszerepben: Dévai Balázs és Tóth János Gergely

Március 13. péntek 18:00 óra

Tisztelet a bátraknak! „SZABADSÁG, HARC” című film vetítése
1849. erdélyi hadszíntér. Egy ifjú honvédkatona az egységtől leszakadva menedéket keres. Egy romos pince bejáratánál magyar nyelvű imádság hangja szűrődik ki, ám kiderül, hogy honfitársa az osztrák császári uniformist hordja...

A filmet *Sára Balázs* rendezte, melyet édesapja, *Sára Sándor* emlékének ajánlott.

Március 26. csütörtök 15:00 óra

HELYTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ – fotópályázat diákoknak

Április 6-án és 7-én hétfőn és kedden 10:00 – 17:00 óráig
KEDVEZMÉNYES TAVASZI KÖNYVÁRUSÍTÁS

Április 15. szerda 18:00 órakor megnyitó

BABAKIÁLLÍTÁS – MATYÓ LAKODALMAS ÉLETKÉP

Látogatható: május 13-ig

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

A rendezvényekről kép- és hangfelvétel készülhet, melyek megjelenhetnek a világhálón és nyomtatott sajtóban is.

1920
június
4.

EMLÉKEZZÜNK EGYÜTT **TRIANON 100.** ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL!

MEGEMLÉKEZÉSEK A XVI. KERÜLETBEN

9:30 — 10:00

a cinkotai országzászlónál

10:30 — 11:00

a Prodám utcai országzászlónál

11:30 — 12:00

a Csíkszentmihály téren

18:00 — 19:00

Ünnepi műsor a Trianoni Emlékműnél
dramatizált előadással és a

HANGRAFORGÓ EGYÜTTES műsorával

19:30 — 21:00

Emlékező beszédek, majd a

HISTORICA EGYÜTTES műsora a Havashalom Parkban

Jóth Ilonka Emlékház

🏠 1162 Budapest, Állás utca 57.

Központi iroda : +36 1 604 83 42

✉ szervezo@helytortenet16.hu

🌐 www.helytortenet16.hu

📍 Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény és Emlékezet Központ

Nyitvatartás az I. félévben január 9-től – június 5-ig:

Csütörtök: 13:00 – 17:00 óráig

Péntek: 10:00 – 14:00 óráig

Szombat: 9:00 – 13:00 óráig

Június 7-től – szeptember 2-ig bejelentkezés alapján látogatható.

Csoportokat, diákokat előzetes bejelentkezés alapján fogadunk, akár a nyitvatartástól eltérő időpontokban is.

Tóth Ilona az 1956-os forradalom idején ötödéves, szigorló orvostanhallgatóként a Domonkos utcai kisegítő kórházat vezette, majd letartóztatták. Szervezkedés, valamint gyilkosság koholt vádjával koncepciós perben halálra ítélték, melyet 1957. június 28-án hajtottak végre. A büntetőpere 2000-ben záródott le véglegesen. A 2000. évi CXXX. törvény szerint immáron nem külön kell vizsgálni, hogy az 1956-os megtorlások során hozott ítéleteket milyen tényállás alapján, milyen bűncselekménnyel összefüggésben hozták, a semmisség kimondásához elegendő, ha az ítélethozatal a forradalommal összefüggésbe hozott cselekmény miatt, népbíróági eljárás keretében történt.

Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzata Tóth Ilonát 2002-ben posztumusz díszpolgárává választotta.

2016. október 23-án, az 1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmából, Kovács Péter Budapest főváros XVI. kerület polgármestere nyitotta meg az Emlékházat a látogatók előtt azzal a céllal, hogy nemcsak a fiatal mártír lánynak, hanem az összes 1956-os forradalmárnak méltó emléket állítson. A Tóth Ilonka Emlékház a felújított szülőházból és egy oktatóközpontból áll.

A látogatók a szülőház konyhából és szobából kialakított, az 50-es évek hangulatát idéző kiállítóterében a mártír fiatal lány életével kapcsolatos dokumentumokat tekinthetik meg (pl. konfirmációjára kapott Bibliája, orvostanhallgatói leckekönyve, a kivégzés jegyzőkönyve).

Az oktatóközpontnak része az a tárgyalóterem-másolat, melyben Tóth Ilonának és vádlott-társainak, Gyöngyösi Miklósnak és Gönczi Ferencnek pere zajlott.

Az oktatóteremben az 1956-os forradalommal kapcsolatos interaktív kiállítás tekinthető meg és a terem konferenciák, megemlékezések helyszínéül is szolgál.

Tisztelt Pedagógusok!

A kiállítóteremben az 1956-os forradalommal és szabadságharcral kapcsolatos rendhagyó történelemórák tarthatók, melyben kivetítő és olyan interaktív installáció áll rendelkezésre, mint pl. a forradalomban használt fegyvertípusok, a szovjet megszálló csapatok útvonalai és a megszállás vezetői, a vidék forradalma, a forradalom hangja, a hétköznapi hősök, az 1956-os politikai megtorlások áldozatainak és hírhedt vérbíróinak névsora. Várjuk Önöket, éljenek az oktatótermünkben található segédanyagok felhasználásának lehetőségével!

Kedves Diákok!

Gyertek és nézzétek! Lássátok! Tudjátok!

A képek érdekesek és tanulságosak a fiatal nemzedéknek.

Részlet a vendégkönyvünkből:

„Köszönjük, hogy itt lehettünk, hogy együtt emlékezhettünk az 1956-os események dicső napjaira. Üzenem tanártársaimnak, hogy ne érettségiztessenek le addig diákot történelemből, ameddig ebbe az emlékházba el nem hozzák diákjaikat. Ajánlom az oktatásügy figyelmébe! Áldozatos munkájukhoz további erőt, egészséget, kitartást kívánok!„

Vámosi Irén mesterpedagógus, Budapest

Február 25. kedd 17:00 óra

A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJA alkalmából a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzata közös, egész napos megemlékezésének záró programja, a *Hangraforgó Együttes* „*Nekünk nem szabad feladni*” című műsora.

Március 5. csütörtök 18:00 óra

ÉLETMÓD KIÁLLÍTÁS AZ 50-ES ÉVEKBŐL

Válogatás az 50-es évek használati tárgyaiból. Egy évtized hét-köznapijainak új típusú, tárgytörténet-központú bemutatása. A kiállítás megtekinthető április 2-ig.

Május 18. hétfő 18:00 óra

„ÁRPÁDFÖLD TÖRTÉNETE” című könyv bemutatója

A Kertvárosi Helytörténeti Füzetek 52. számában a szerző, Dorogi Ferenc Miklós Árpádföld, az önállóságát el nem nyert, mégis egyedi arculatot mutató településrészünk történetét tárja az olvasók elé.

Június 28. vasárnap 18:00 óra

GYERTYAGYÚJTÁS TÓTH ILONKA HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁN: közös emlékezés a Tóth Ilonka Szülőházáért Alapítvánnyal.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

A rendezvényekről kép- és hangfelvétel készülhet, melyek megjelenhetnek a világhálón és nyomtatott sajtóban is.

Cinkotai Tájház

🏠 1164 Budapest, Batthyány Ilona utca 16.

Központi iroda: +36 1 604 83 42

✉ szervezo@helytortenet16.hu

🌐 www.helytortenet16.hu

📍 Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény és Emlékezet Központ

Nyitvatartás:

Előzetes bejelentkezés alapján, illetve a programok szerint.

Tájház kert bérlete: 4.500 Ft/óra

Kedvezményes napi ár: 27.000 Ft/nap/8 óra

Kolbásztöltés és kóstolás a határon túli magyar ízek világából

Február 23. vasárnap 8-12 óra között

Helyszín: **Cinkotai Tájház**

1164 Budapest, Batthyány Ilona utca 16.

Helyben töltött kolbászkák készítése és kóstolása!

- Bánsági pontykolbász • Őri kolbász
- Nyitrai citromos főzőkolbász • Erdélyi gyömbéres kolbász
- Bácskai kolbászká • Délvidéki mustáros kolbász

Felhívjuk kedves vendégeink figyelmét, hogy a rendezvény ideje alatt képfelvételeket készítünk, melyek megjelenhetnek a szervezők dokumentumaiban és az interneten.

A programváltozás jogát fenntartjuk.

Március 7. szombat 10:00 – 12:00 óráig
„HASZONKERT ÉS TARTÓSÍTÁS” I.

A kiskertek haszonnövényeinek és a hagyományos konyhakerti kultúra megismerése. Magvetés, palántázás, elméleti és gyakorlati munka.

Április 4. szombat 14:00 – 17:00 óráig
„HÚSVÉTVÁRÓ KÉZMŰVES NAP”

Hagyományos kézműves nap kalácskészítéssel, tojásfestéssel és kisállat simogatóval.

Április 25. szombat 15:00 – 18:00 óráig
„TÁJHÁZAK NAPJA”

Ízek ünnepnapon és hétköznapiakon: sós kalács és krumplis tócsni sütés a tájház kemencéjében.

Május 9. szombat 10:00 – 12:00 óráig
„HASZONKERT ÉS TARTÓSÍTÁS” II.

A kiskertek haszonnövényeinek és a hagyományos konyhakerti kultúra megismerése. Kerületi mintakert megtekintése, gyakorlati munka.

Május 23. szombat 15:00 – 18:00 óráig
„PÜNKÖSD CINKOTÁN”

Fotókiállítás és filmvetítés a pünkösdi ünnep hagyományairól.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

A rendezvényekről kép- és hangfelvétel készülhet, melyek megjelenhetnek a világhálón és nyomtatott sajtóban is.

Könyvajánló Mátyásföldről

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 30. SZÁM

Varga Ferenc

A XVI. kerületi
sport története
II.

Cinkota, Mátyásföld
és
Sashalom

A XVI. kerületi sport története
700 Ft

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 7. SZÁM

Dr. Takács Ferenc

**Mesélő
Mátyásföld**

Mesélő Mátyásföld
600 Ft

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 40. SZÁM

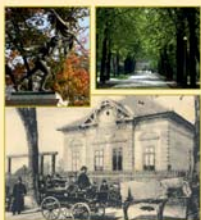
Bechtold Agneta – Pálfi Róka
A MÁTYÁSFÖLDI NYARALÓTELEP
Villák és kertek

Villák és kertek
2000 Ft

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 35. SZÁM

LANTOS ANTAL – SZÉMAN RICHÁRD

Őrzendő emlékeink

Őrzendő emlékeink
2000 Ft

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 28. SZÁM

Lantos Antal
MÁTYÁSFÖLD TÖRTÉNETE

Mátyásföld története
1600 Ft

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 36. SZÁM

SZÉMAN RICHÁRD

Ceruza, toll és ecset

Ceruza, toll
1700 Ft

Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja

2020. február 25.

***Emlékezzünk közösen
a kommunizmus áldozataira!***

11:45 INDULÁS az Önkormányzat elől autóbusszal

13:10 KOSZORÚT HELYEZÜNK EL
TÓTH ILONKA SÍRJÁNÁL (301-es parcella)
és a NEMZETI EMLÉKHELYNÉL
Rövid beszédet mond: SZATMÁRY LÁSZLÓ
önkormányzati képviselő,
a sírnál emlékezik: PETROVICS SÁNDOR

14:40 a KISTARCSAI INTERNÁLÓ TÁBOR
megtekintése, koszorúzás a kopjafánál

15:10 FILMVETÍTÉS ÉS BESZÉLGETÉS az internáló
tábor történetéről

16:30 TÓTH ILONKA SZOBOR megkoszorúzása,
beszédet mond: SCHILD MIHÁLY kerületi
'56-os hős

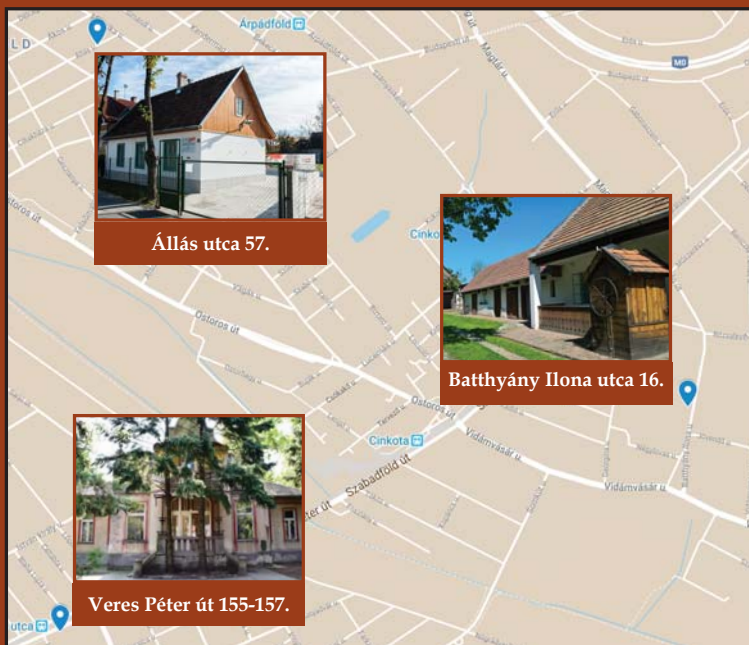
16:45 TÓTH ILONKA EMLÉKHÁZ - KOSZORÚZÁS
a rákosszentmihályi per áldozatainak
emléktáblájánál

17:00 KOVÁCS PÉTER és SZATMÁRY KRISTÓF
beszéde a Tóth Ilonka Emlékházban

17:10 HANGRAFORGÓ együttes előadása

***Részvételi szándékukat kérjük, jelezzék
a gyorgy.anna@bp16.hu e-mail címen vagy
a 401-1561-es telefonszámon.***

***JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:
2020. február 21. (péntek) 13 óra***

Fenntartó:

Fejlődő Kertváros

www.bp16.hu
[fejlo.kertvaros.bp16](https://www.facebook.com/fejlo.kertvaros.bp16)

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI
KIEK
 ÉS EMLÉKEZET KÖZPONT

www.helytortenet16.hu
 Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény
 és Emlékezet Központ

Felelős kiadó:

VILLÁNYI PÉTER

a Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ intézményvezetője

Összeállította: Kelemen Ibolya

Együttműködő partnerünk:

a Tóth Ilonka Szülőházáért Alapítvány

Grafikai előkészítés és nyomdai kivitelezés: GrafiComp Kft.